

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pluralita obhájců a procesní důsledky

Mnohost obhájců není dnes v tuzemských trestních řízeních žádnou raritou. Obvinění si volí dva nebo i více obhájců nejčastěji z důvodu jejich odlišné specializace; sami obhájci pak využívají především synergického efektu, kdy s dalším obhájcem mohou úkony obhajoby konzultovat a koordinovat. Výjimkou není ani výslovná a obviněným schválená domluva obhájců o tom, že jeden se zaměří na skutkový stav věci, zatímco druhý zpracuje detailní právní analýzu. Takový postup je častý v odvolacím řízení, pro které si obvinění nezdědka volí druhého obhájce. Jaké jsou ale procesní důsledky plurality obhájců?

Právo obviněného zvolit si vícero obhájců bylo v českém právním řádu výslovně zakotveno novelizačním zákonem č. [265/2001](#) Sb. Touto novelou byl do ustanovení § 37 trestního řádu doplněn třetí odstavec, který ve své od té doby nezměněné podobě zní takto: *Jestliže si obviněný zvolí dva nebo více obhájců a orgánu činnému v trestním řízení zároveň neoznámí, kterého z těchto obhájců zmocnil k přijímání písemností a k vyrozumívání o úkonech trestního řízení, určí jej předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce; své rozhodnutí oznámí všem zvoleným obhájcům.*[\[1\]](#)

Sluší se doplnit, že už před účinností zmíněné novely Ústavní soud pluralitu obhájců připustil, a to s lapidární argumentací, že taková obhajoba obviněného dvěma nebo více obhájci není zákonem vyloučena[\[2\]](#). Vzhledem k absenci výslovné úpravy však před rokem 2002 orgány činné v trestním řízení běžně (ač s ohledem na závěry Ústavního soudu chybně) posuzovaly zvolení nového obhájce obviněným jako zrušení práva předchozího obhájce konat úkony obhajoby. Takový postup, který pluralitu obhájců prakticky nepřipouštěl, je dnes ale už jen historickou zajímavostí.

Z ustanovení § 37 odst. 3 trestního řádu přímo plyne, že bez ohledu na počet obhájců, které si obviněný zvolil, budou orgány činné v trestním řízení doručovat veškeré písemnosti pouze jednomu obhájci, a tentýž obhájce bude také jako jediný vyrozumíván o úkonech trestního řízení. Obviněnému je zde dána možnost volby, přičemž žádný z obhájců nemůže do tohoto výsostného práva obviněného zasáhnout např. tím, že by sám, jménem obviněného, orgánu činnému v trestním řízení oznámil, že byl zmocněn k přijímání písemností a vyrozumívání o úkonech. Činit oznámení ve smyslu § 37 odst. 3 trestního řádu obhájci nepřísluší ani tehdy, jestliže byl obviněným výslovně zmocněn k jeho učinění.

Ačkoli povinnost orgánů činných v trestním řízení poučit obviněného o jeho právu stanovena není, v praxi bývá obviněný příslušným OČTŘ k učinění oznámení vyzván, a sice přípisem, tedy bezformálně. K učinění oznámení je obviněnému poskytnuta přiměřená lhůta, a připojeno bývá i poučení o následcích jejího marného uplynutí. Je pak věcí obviněného, zda výzvě vyhoví a svého zákonného práva volby využije. V případě, že obviněný oznámí, kterého obhájce k přijímání písemností a vyrozumívání o úkonech zmocnil, OČTŘ jsou tímto vázány. Naopak následkem pasivity obviněného je určení obhájce samotným orgánem činným v trestním řízení, kterým je v přípravném řízení státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu. Rozhodnutí má formu usnesení, proti kterému není přípustná stížnost[\[3\]](#).

Uvedená zákonná regulace má nesporné výhody co do ekonomie řízení, kdy doručování několika obhájcům by samozřejmě bylo spojeno s náklady jak finančními, tak časovými. Český zákonodárce se v tomto ohledu přiklonil ke koncepci tzv. hlavního obhájce, kterou znají i zahraniční právní řády, a vymezil se naopak vůči závěrům Ústavního soudu, prezentovaným v už zmíněném nálezu ze dne 4. 6.

1998, sp. zn. III. ÚS 308/97. Tam totiž Ústavní soud uvedl, že je-li obviněný obhajován dvěma nebo více obhájci, jednájí obhájci za obviněného a výlučně jeho jménem a v důsledku toho je třeba takto prováděnou obhajobu v každé její fázi procesně pokládat za jednotný procesní úkon, a proto obhajoba je dovršena teprve tehdy, je-li dána příležitost (možnost) k jejímu uplatnění všem obhájcům, kteří se na obhajobě obviněného podílejí, přičemž pokud jde o zákonem stanovené lhůty, ty jsou naplněny okamžikem, kdy proběhnou vůči všem procesně oprávněným včetně obviněného samotného.[4] Z čehož bylo dovozováno, že pro účel běhu lhůty ve smyslu § 248 odst. 2 trestního řádu musí být doručeno všem obhájcům.

Výše parafrázované závěry Ústavního soudu jsou nadále použitelné v rozsahu, v němž neodporují přijaté zákonné úpravě. Odborná literatura nyní uvedený nálezný interpretuje tak, že činnost všech obhájců má být koordinována a jednotliví obhájci mají vystupovat při řízení ve vzájemné návaznosti a shodě.[5] Dlužno říci, že uvedené pravidlo je plně souladné se stavovskou kolegiálitou.

Se shora uvedenou výjimkou ustanovení § 37 odst. 3 trestního řádu pak zákon o mnohosti obhájců blíže nijak nehovoří, a to ani v souvislosti s dílčími instituty trestního procesu. Otevřenou tak zůstává otázka práv obhájců při složitých úkonech trestního řízení, a zejména v hlavním líčení, kdy například pořadí závěrečných řečí jednotlivých obhájců není nijak stanoveno, a obhájci jsou tedy i zde odkázáni na obecné pravidlo koordinace a jednání ve shodě.

Závěrem lze shrnout, že i přes skromnost výslovné právní úpravy je český právní řád pluralitě obhájců nakloněn. Osobám, proti kterým se vede trestní řízení, lze doporučit, aby této možnosti využily a zvolily si dva nebo více obhájců, zejména je-li věc složitější nebo mají-li zájem na příznivém výsledku.

JUDr. Jan Ondřej Wilsdorf

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](http://www.akbsn.eu)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946
Fax: +420 224 941 940
e-mail: advokati@akbsn.eu

[1] Ustanovení § 37 odst. 3 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu, v platném znění

[2] Nález Ústavního soudu ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. III. ÚS 308/97

[3] Ustanovení § 141 odst. 2 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu, v platném znění

[4] Nález Ústavního soudu ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. III. ÚS 308/97

[5] ŠÁMAL, Pavel. § 37 [Zvolený obhájce]. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PŮRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav, ŘÍHA, Jiří, ŠÁMALOVÁ, Milada, ŠKVAIN, Petr. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 465.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)